

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. Ing. Anton Jakubíka v trestnej veci obvineného **R. V. a spol.**, pre trestný čin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 148c ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 26. júna 2012 v Bratislave o dovolaní obvineného R. V. proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 2. februára 2012, sp. zn. 6 To 11/2011, podľa § 386 ods. 1, ods. 2, § 388 ods. 1 Tr. por., takto

r o z h o d o l :

Rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 2. februára 2012, sp. zn. 6 To 11/2011 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

porušený zákon

v ustanoveniach § 83a, § 85b a § 258 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006

v neprospech obvineného R. V..

Tento rozsudok **sa zrušuje** v časti týkajúcej sa obvineného R. V..

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušenú časť rozsudku obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu **znovu prerokoval a rozhodol.**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej len krajský súd) podľa § 258 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 na základe odvolaní obžalovaných V. a T. zrušil rozsudok Okresného súdu Trnava (ďalej len okresný súd) z 8. februára 2011, sp. zn. 7 T 99/2005, vo výroku o treste.

Podľa § 259 ods. 3 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 obžalovaným R. V. a Ľ. T. uložil podľa § 279 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j/, § 38 ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní troch rokov, výkon ktorého im podľa §§ 49 ods. 1 písm. a/, § 51 ods. 1 Tr. zák. podmienienečne odložil pri súčasnom uložení probačného dohľadu v skúšobnej dobe určenej podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. v trvaní troch rokov.

Rozsudkom okresného súdu pod sp. zn. 7 T 99/2005 zo dňa 8.2.2011 boli obžalovaní R. V. a Ľ. T. uznaní za vinných zo spáchania pokračujúceho zločinu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 odsek 1, odsek 3 písmeno a/ Trestného zákona účinného od 1.1.2006 s poukazom na § 125 odsek 1 Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistenom dni v mesiaci december 2003 spoločne po predchádzajúcej dohode s doteraz nezistenou osobou, najpravdepodobnejšie občanom Rakúska, prevzali v T. pri M. D. kamión s naloženým kontajnerom, ktorý odviezli do Obce O. do objektu bývalého Poľnohospodárskeho družstva D. O., tu kamión vyložili a uskladnili najmenej 200 kusov kartónov, v ktorých sa nachádzali cigarety značky B. a značky S., ktoré neboli označené štátnymi technickými označeniami, za 2 - 3 dni tieto cigarety znovu naložili na kamión a pri motoreste Z. odovzdali osobám, ktorých totožnosť odmietli označiť, za čo dostali odmenu 3.000 dolárov, čím štátnemu rozpočtu spôsobili škodu najmenej vo výške 3.653,32 Eur, t.j. 110.060,-Sk,

2/ dňa 19. 01.2004 po tom, čo na území Slovenskej republiky z Českej republiky cez hraničný priechod S. H. - D. vstúpil kamión EČ L. návesom EČ L., ktorý si spoločne po predchádzajúcej dohode objednali obaja obvinení, pričom objednávateľom bola firma P. I. T. s.r.o. T., ktorej konateľom a spoločníkom je obvinený Ľ. T., obaja obvinení zariadili dovoz

malých cestovných kufříkov, po vybavení colných náležitostí kamión znovu zaviezli do obce O. do objektu bývalého Poľnohospodárskeho družstva D. O. a tovar vyložili, spolu 8.039.600 kusov cigariet značky B. a značky S., ktoré neboli označené štátnymi technickými označeniami, ktoré po ich vyložení boli zaistené políciou, čím štátnemu rozpočtu spôsobili škodu vo výške 606.587,37 Eur, t.j. 18.274,051,-Sk.

Za to im bol uložený:

Podľa § 279 odsek 3 Trestného zákona s použitím § 36 písmeno j/, § 38 odsek 3 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov.

Podľa § 49 odsek 1 písmeno a/ a § 51 odsek 1 Trestného zákona obom obžalovaným výkon trestu odňatia slobody bol podmienene odložený a zároveň bol obom obžalovaným uložený probačný dohľad nad ich správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 odsek 2 Trestného zákona súčasne okresný súd obom obžalovaným ustanovil skúšobnú dobu v trvaní 3 (troch) rokov.

Podľa § 51 odsek 2, odsek 4 písmeno c/ Trestného zákona bola obom obžalovaným uložená povinnosť v skúšobnej dobe nahradiť Colnému úradu Nitra spoločne a nerozdielne škodu vo výške 610.240,69 Euro, t.j. 18.384.111,--Sk.

Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie obvinený R. V. písomným podaním obhajcu doručeným okresnému súdu 19. apríla 2012.

Ako právne dôvody dovolania uviedol dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. i/ Tr. por.

Vecne argumentuje nasledovne:

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

„Trestné konanie prebiehalo na základe dôkazu získaného nezákonným spôsobom.

Zo spisového materiálu je jasné, že štátny orgán Slovenskej republiky prevzal dňa 19.1.2004 o 9.03 hod. od štátneho orgánu Českej republiky už v Českej republike sledovanú zásielku podľa príslušných ustanovení českého Tr. por., v súvislosti s ktorou bolo dôvodné podozrenie, že obsahuje neoznačené cigarety v množstve cca 8 000 000 kusov.

Slovenské štátne orgány napriek tejto konkrétnej informácii, z ktorej vyplývalo dôvodné podozrenie o páchaní trestného činu, obsahujúcej dokonca aj takmer presný počet neokolkovaných cigariet, ktoré sa mali v sledovanej zásielke nachádzať, nepostupovali v súlade s našim Tr. por. a vec (kamión s tovarom) sledovali bez splnenia podmienok podľa § 88d Tr. por. účinnom v tom čase.

V nezákonnom postupe pokračovali aj po ukončení nezákonného sledovania veci, keď dňa 19.1.2004 od 13.30 hod. do 19.30 hod. bez splnenia podmienok vyžadovaných ustanovením § 83a Tr. por. účinnom v tom čase, vykonali prehliadku nákladného priestoru vozidla a prehliadku nebytového priestoru, čo zakrývali obhliadkou miesta činu.

Z úradného záznamu Colného riaditeľstva SR zo dňa 21.1.2004 vyplýva, že proti obžalovanému zasiahli colníci postupom podľa § 20 zák. č. 240/2001 Z.z. a v podstate teda oni zabezpečovali dôkaz pre trestné konanie.

V danom prípade však na postup podľa zák. č. 240/2001 Z.z. neprichádzal do úvahy, zabezpečenie dôkazu takýmto spôsobom je neprípustné.

Je celkom jednoznačné, že obsahom informácie, ktorú mali naše štátne orgány od štátnych orgánov Českej republiky, bolo konkrétne dôvodné podozrenie z páchania konkrétneho trestného činu a preto nemohli postupovať inak než podľa ustanovení Tr. por., čo sa nestalo.

Postup podľa § 20 zák. č. 240/2001 Z.z. je možný iba v prípade výkonu colného dohľadu, pri pátraní po tovare, ktorý unikol colnému dohľadu, a pri kontrole po prepustení tovaru.

Ani o jeden z týchto prípadov nešlo, nešlo totiž o činnosť zameranú na zabezpečenie dodržiavania colných predpisov (§ 5 a nasl. zák. č. 238/2001 Z.z.) a ani o pátranie po tovare (tovar bol už predtým vypátraný a konkrétny), išlo o zabezpečenie dôkazu pre účely trestného

konania.

Toto si zrejme uvedomovali aj colné orgány, pretože z obsahu spisu nevyplýva, že by naozaj postupovali podľa § 20 ods. 2 zák. č. 240/2001 Z.z., pretože nevykonávali prehliadku vozidla ani nebytového priestoru, toto robil až vyšetrovateľ.

Z judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva, že v prípadoch disponovania informáciou o tom, že sa pácha trestná činnosť, prichádza do úvahy iba postup podľa Tr. por., čo Najvyšší súd SR vyslovil vo viacerých svojich rozhodnutiach.“

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

„Absencia subjektívnej a objektívnej stránky trestného činu v popise skutku.

Dovolateľovi bolo vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa č.k. KRP - 7/OVK - 2004 podľa § 163 ods. 1 Tr. por. (účinnom v tom čase) pričom skutok v ňom uvedený nebol trestným činom, chýbal popis subjektívnej stránky trestného činu.

V uznesení o vznesení obvinenia, ak ide o úmyselný trestný čin, musí byť vždy uvedené zavinenie trestného činu, t.j. subjektívna stránka trestného činu.

Z označeného uznesenia vyšetrovateľa vyplýva predovšetkým len to, že sa obvinenému R. V., teda dovolateľovi, vznieslo obvinenie za to, že v skutku v bode 1 *„v presne nezistený deň v mesiaci december 2003 v doobedňajších hodinách po telefonickom rozhovore s doposiaľ nezistenou osobou, občanom Rakúskej republiky, neďaleko predajne M. prišiel k tu odstavenému kamiónu a tento nasmeroval do objektu bývalého PD D. O., tu došlo k vyloženiu tovaru a to kartónov s cigaretami bez štátnych technických opatrení, a potom tento tovar opätovne so spoluobvineným naložil na iný kamión“.*

V skutku v bode 2 uznesenia sa obvinenému vznieslo obvinenie za to, že *„dňa 19.3.2004 vstúpil na územie SR kamión s kontajnerom, ktorý bol objednaný fy. P. I. T., s.r.o., T., kontajner bol prevezený do objektu bývalého PD D. O., kde bolo colníkmi zistené, že sa v ňom nachádzajú neokolkované cigarety“.*

Takýto popis skutku v oboch bodoch uznesenia nezahŕňa ani subjektívnu stránku trestného činu, ale ani objektívnu stránku trestného činu podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., § 124 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. a ani ďalšej právnej kvalifikácie podľa § 148c ods. 1, 3 Tr. zák. alebo podľa § 279 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. (pričom prekvalifikácia je možná len pri totožnosti skutku) a už vôbec nie je tento popis skutku trestným činom.

Z týchto dôvodov, keďže v uznesení o vznesení obvinenia nebolo uvedené konanie vykazujúce znaky akéhokoľvek trestného činu, nemohla byť na obvineného podaná obžaloba zo dňa 1.6.2005, doručená súdu dňa 7.6.2005, ktorá mohla byť podaná v súlade s § 176 ods. 2 Tr. por. (účinnom v tom čase) len pre skutok, pre ktorý sa obvinenie vznieslo a ktorý je trestným činom.

Obžaloba bola podaná už pre iný skutok, pre ktorý nebolo vznesené obvinenie.

Trestná zodpovednosť podľa slovenského práva je založená výlučne na zavinení v zmysle § 4 a 5 Tr. zák. (účinnom v čase vznesenia obvinenia), ktoré musí zahrňovať všetky znaky charakterizujúce subjektívnu i objektívnu stránku trestného činu.

Zákonným vznesením obvinenia je totiž realizovaná zásada riadneho zákonného procesu uvedená v čl. 8 Listiny základných práv a slobôd, pričom v danom prípade bola táto zásada, vzhľadom k vyššie uvedeným okolnostiam, porušená.

Poukazujem na rozhodnutie Ústavného súdu v Českej republike č.k. IV.ÚS 582/99 zo dňa 24.2.2000, z ktorého vyššie uvedené celkom jednoznačne vyplýva.

Poukazujem aj na celý rad ďalších rozhodnutí tohto súdu v tomto smere, vychádzajúcich z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, pričom všetky sú dostupné na internetových stránkach Ústavného súdu ČR (napr. aj I. ÚS 46/96 a iné).

V časopise Zo súdnej praxe boli zverejnené tiež dve rozhodnutia Najvyššieho súdu SR k tejto problematike (z posledných napr. ZSP 3/2003, č. 40, str. 86).

Podľa rozhodnutia NS SR pod R 7/1988 - II., ak v skutku nie je obsiahnuté konanie v zmysle Tr. zák., odpadajú ďalšie úvahy o tom, či medzi trestne irelevantným konaním páchatel'a (popísanom v uznesení o vznesení obvinenia) a následkom (popis škody v uznesení o vznesení obvinenia) je príčinná súvislosť a či je dané zavinenie.

V tomto dovolateľ vidí nesprávne právne posúdenie skutku vyplývajúce z nesprávneho použitia ustanovenia § 4, § 3 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. účinného do 31.12.2005 a z toho vyvodzuje dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., čo aj zásadne ovplyvnilo postavenie dovolateľa ako obvineného v tomto trestnom konaní.“

V závere svojho podania dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd vyslovil podľa § 386 ods. 1 Tr. por. rozsudkom porušenie zákona v ustanoveniach, o ktoré sa dôvod dovolania opiera a aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Trnave č.k. 6To/11/2011-347 zo dňa 2.2.2012. Tiež navrhuje, aby dovolací súd podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) dovolanie predbežne preskúmal podľa § 378 Tr. por.

Tak zistil, že nie je dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. a/, b/ alebo d/ až f/ Tr. por. Zároveň však už pri predbežnom prieskume zistil, že sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Okolnosti uvedené v dovolaní boli už v pôvodnom konaní namietané, a to v podaní z 20. januára 2012, doručenom krajskému súdu v tom istom dátume, ktorým (podaním) bolo doplnené skôr podané odôvodnenie odvolania obžalovaného V. proti rozsudku okresného súdu. Tým je splnená podmienka podľa § 371 ods. 4 Tr. por.

Je potrebné konštatovať, že postup vedúci k zabezpečeniu dôkazov 19. januára 2004 (kedy bolo aj začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie), nebol vykonaný v súlade so zákonom.

Zodpovedá skutočnosti, že orgánom Slovenskej republiky bola informácia o dôvodnom podozrení, týkajúcom sa dovozu iného než colne deklarovaného tovaru známa už pred jeho colným prejednaním. Colnej správe SR bola dokonca 19. januára 2004 protokolárne odovzdaná kontrolovaná dodávka na hraničnom priechode H.

o 09.03 hod. (č.l. 148). Podľa obsahu vykonaných dôkazov bol kamión s nákladom v tomto čase ešte pred colným prejednaním. K vydaniu príkazu na sledovanie dodávky na území Slovenskej republiky podľa § 88a ods. 2 alebo 3 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 však nedošlo.

Následne, po colnom prejednaní tovaru bola zásielka prevezená do obce O., kde došlo k zásahu colných orgánov – colného kriminálneho útvaru podľa § 20 zák. č. 240/2001 Z.z. o orgánoch štátnej správy v colníctve vo vtedy účinnom znení, a to o 12,00 hod (č.l. 152). Na to nadviazala obhliadka miesta činu vykonaná vyšetrovateľom Policajného zboru, ktorá sa začala o 13.30 hod. (č.l. 94- 104), a to za podmienok uvedených v zápisnici o úkone. Vykonávala sa v objekte Poľnohospodárskeho družstva H. O. (v popise skutku ale uvádzajú D. O.), a to v sýpke (prenajatej firmou V. s.r.o. - majiteľ V.) a v kontajneri, naloženom na podvozku kamióna (majiteľ kamióna – f. M. so sídlom v Českej republike).

Na vyššie uvedené potom nadväzuje úradný záznam Colného úradu Nitra z 19. januára 2004 o uskladnení tovaru v hale tohto úradu (č.l. 153), predbežné vyčíslenie colného dlhu zo strany Colného úradu Nitra na základe žiadosti vyšetrovateľa z 20. januára 2004 (č.l. 154 a 155), konečné vyčíslenie colného dlhu Colným úradom Nitra z 1. júna 2004 taktiež adresované vyšetrovateľovi (č.l. 156 a 157) a odborné vyjadrenia Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru, týkajúce sa skúmania látky, ktorá bola obsahom cigariet, z 28. januára a 15. júla 2004 (č.l. 10 až 12).

Vyššie uvedené listiny boli na hlavnom pojednávaní v rámci dokazovania čítané, resp. bola oboznámená im zodpovedajúca fotodokumentácia. Na hlavnom pojednávaní boli aj o okolnostiach priebehu udalostí v objekte PD H. O. vypočutí viacerí svedkovia.

Popísaný postup pri zabezpečení, a teda v nadväznosti na to ani pri výkone dôkazov nebol procesne konformný, v zásade z dôvodov, uvedených v dovolaní.

Podľa § 20 ods. 1 zák. č. 240/2001 Z.z. o orgánoch štátnej správy v colníctve v znení účinnom k 19. januáru 2004 pri vykonávaní colného dohľadu je colník oprávnený vstupovať na pozemky, ktoré nie sú súčasťou obydlia, do skladov obchodných, výrobných, prevádzkových a iných nebytových priestorov, kde sa nachádza tovar, ktorý podlieha colnému dohľadu, požadovať doklady o tomto tovare a potrebné vysvetlenie, nahliadať

do účtovných a iných evidencií bez ohľadu na spôsob ich vedenia a vyhotovovať potrebnú dokumentáciu.

Podľa odseku 2 tohto ustanovenia pri pátraní po tovare, ktorý unikol colnému dohľadu a po dokladoch o tomto tovare, pri pátraní po osobách, ktoré takýto tovar prepravujú, uskladňujú, majú v držbe alebo predávajú, alebo pri kontrole po prepustení tovaru je colník oprávnený uzavrieť priestory uvedené v odseku 1 a verejné miesta a vykonať ich prehliadku, ak je dôvodné podozrenie, že osoby, tovar alebo doklady, po ktorých sa pátra, sa v týchto priestoroch nachádzajú alebo že údaje uvedené v colnom vyhlásení, na základe ktorých bol tovar prepustený do navrhovaného režimu, sú nepravdivé.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ vyššie označeného zákona colná správa vykonáva colný dohľad nad dodržiavaním zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a medzinárodných zmlúv, ktorými sa zabezpečuje realizácia štátnej obchodnej politiky, finančnej politiky a poľnohospodárskej politiky pri obehú tovaru v styku so zahraničím a robí opatrenia na zabránenie protiprávnemu konaniu pri dovoze, vývoze a tranzite tovaru.

Podľa § 3 odsek 1 písmeno b/ bod 2. plní colná správa úlohy aj v oblasti zisťovania zodpovednosti osôb za porušenie predpisov, ktorých vykonávaním je poverená týmto zákonom alebo iným všeobecne záväzných právnym predpisom ďalej len „colné predpisy“).

Trestný poriadok (v časových súvislostiach preskúmvanej veci Trestný poriadok v znení účinnom pred 1. januárom 2006) v § 12 ods. 2 zakladá procesnú pôsobnosť colných orgánov, ale len ako policajného orgánu, ak ide o trestné činy spáchané v súvislosti s porušením colných predpisov (§ 12 ods. 1, 2 Tr. por. v príslušnom znení). To však nie je pre preskúmvanú vec aktuálne vzhľadom ku právnej kvalifikácii od začiatku (prihliadnuc na avizované množstvo pašovaných cigariet) predpokladanej a v konaní potom aj použitej, s trestnou sadzbou prevyšujúcou 3 roky trestu odňatia slobody, zakladajúcou pôsobnosť vyšetrovateľa (§ 161 ods. 1, 2, § 168 ods. 1 Tr. por.). Prichádzala teda do úvahy len operatívna pôsobnosť colného kriminálneho útvaru (ako súčasť colného riaditeľstva) v zmysle § 6 ods. 3 písm. e/ zák. č. 240/2001 Z.z., teda pokiaľ ide o odhaľovanie trestných činov spáchaných v súvislosti s porušením colných predpisov a zisťovaním ich páchatel'ov. Táto činnosť potom mimo pôsobnosti colného orgánu ako orgánu činného v trestnom konaní (policajného orgánu), popísanej vyššie, teda pri trestných činoch s H. hranicou trestnej sadzby vyššou ako 3 roky, mohla vyústiť len do oznámenia skutočnosti nasvedčujúceho spáchanie

trestného činu prokurátorovi alebo vyšetrovateľovi podľa § 158 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006. Vyšetrovateľ colnej správy, resp. v súčasnosti finančnej správy a jeho pôsobnosť zhodná vo vymedzenej oblasti s pôsobnosťou vyšetrovateľa policajného zboru je inštitútom, zakomponovaným do úpravy Trestného poriadku až novelizáciou tohto predpisu s účinnosťou od 1. septembra 2009.

Ak by aj bola v preskúmvanej veci v závislosti od trestnej sadzby založená pôsobnosť colného orgánu ako policajného orgánu (orgánu činného v trestnom konaní), musel by tento orgán rovnako postupovať podľa ďalej uvedených ustanovení Trestného poriadku.

Colníci do areálu v H. O. nielen vstúpili, ale budovu a kontajner na vozidle aj prehliadli, čoho výsledkom bolo zistenie presného počtu dovezených cigariet (8 039 600 ks – č.l. 152).

Postup podľa ustanovenia § 20 zákona o orgánoch štátnej správy v colníctve by bol dôvodný, ak by sa bez predchádzajúcej informácie českej strany zisťovalo, či tovar neunikol colnému prejednávaniu, alebo ak by sa pátralo po tovare (vrátane kontroly po jeho prepustení), ktorý unikol colnému dohľadu (resp. dokladoch o tovare alebo prepravujúcich osobách). Tovar však colnému dohľadu neunikol, naopak, colná správa o ňom vedela vopred. Nešlo ani o preskúmvanie podozrenia z nepravdivosti údajov colného vyhlásenia (§ 20 ods. 2 zák. č. 240/2001 Z.z.), keďže predmetná okolnosť bola orgánmi ČR už predbežne a konkrétne oznámená a z hľadiska dohľadu nad dodržiavaním colných predpisov mohla byť potvrdená pri pôvodnej colnej kontrole. Išlo teda o úkon z takej okolnosti vychádzajúci a priamo smerujúci k dokazovaniu v trestnom konaní.

Keďže teda bolo už pred colným prejednaním predmetnej zásielky známe, že sa prepravuje iný než colne deklarovany tovar, čo v konkrétnych súvislostiach predstavuje súčasť spáchania trestného činu, konať mali orgány činné v trestnom konaní, a to postupom podľa zákona, ktorý upravuje postup v trestnom konaní, teda (časovo aktuálne) podľa zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na obsah údajov poskytnutých orgánmi Českej republiky bol dôvod na začatie trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006, pričom k takému rozhodnutiu nemalo dôjsť až na základe výsledkov zásahu colných orgánov. Práve naposledy uvedenej následnosti však zodpovedá znenie uznesenia o začatí trestného stíhania a zároveň aj vznesení obvinenia z 19. januára 2004.

Orgány colnej správy mali bezodkladne nadviazať súčinnosť s policajným zborom (§ 3a zák. č. 240/2001 Z.z.) a na účel colného konania vykonať pre toto konanie potrebné úkony, ale až v nadväznosti na trestnoprocesný postup vyšetrovateľa. Takto by bol výsledok príslušných zistení colných orgánov aj použiteľný na účel trestného konania, a to na vyčíslenie colného dlhu v súvislosti s použitou právnou kvalifikáciou.

Čo sa týka úkonu vyšetrovateľa z 19. januára 2004 (obhliadka miesta činu), tento tiež nebol vykonaný (ani pri jeho samostatnom posúdení) v súlade so zákonom. Objekt, v ktorom k úkonu došlo (hospodárska budova v areáli dotknutého PD, resp. náklad prevážajúce vozidlo) je „iným“ priestorom (§82 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006).

Ak sa má vykonať prehliadka takého priestoru na účel zaistenia vecí dôležitých pre trestné konanie, bolo potrebné postupovať podľa § 83a ods. 1 a § 85 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006. To platí aj pre výkon obhliadky v týchto priestoroch (§ 85b dotknutého zákona), teda mal byť rovnako použitý postup podľa skôr uvedených ustanovení.

Vzhľadom na okolnosti priebehu udalostí (prepustenie kamióna aj s nepravdivo colne deklarovaným tovarom a následné vykladanie kontajnera v sklade) nebolo ani možné v zmysle § 83a ods. 3 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 vykonať prehliadku priestoru, resp. obhliadku miesta činu bez predchádzajúceho súhlasu prokurátora, ktorý bolo možné získať vopred. Nešlo ani o pristihnutie osoby pri čine v zmysle naposledy označeného ustanovenia, keďže čin bol už dokonaný (jeho zákonné znaky boli naplnené, nešlo teda o pokus) a dokončenie činu, teda pokračovanie v činnosti potrebnej na dosiahnutie komerčného zámeru páchatel'ov bolo prekazené zásahom colníkov o 12.00 hod. predmetného dňa.

Keďže nebol v súlade so zákonom vykonaný dotknutý úkon vyšetrovateľa, nie je relevantné zaoberať sa predchádzajúcim sledovaním kamiónu z hľadiska ustanovenia § 88d Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006.

Situácia, keď je možné určitý postup spojený so zásahom do ústavných a zákonných práv fyzických a právnických osôb vykonať v alternatívnych právnych režimoch sa vyskytuje pomerne často. Väčšinou ide o paralelu postupu podľa Trestného poriadku a zákona

č. 171/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov o Policajnom zbore, v tomto prípade ide o zákon o orgánoch štátnej správy v colníctve.

Trestný poriadok spája s určitými postupmi pri zásahu do vyššie uvedených práv náležitosti, garantujúce legálnosť, legitímnosť a primeranosť takého zásahu. Typickým garančným mechanizmom je práve príkaz (alebo súhlas) súdu alebo prokurátora.

V alternatívnom (netrestnoprávnom) režime zväčša príslušná garancia nie je do zákona zakomponovaná.

Úlohou prieskumu súladu so zákonom pri vykonaní (a v rámci toho aj pri predchádzajúcom zabezpečení) dôkazu v trestnom konaní, v konečnom dôsledku z hľadiska podkladu pre rozhodovanie súdu (čo zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.), je potom určenie, či mal byť úkon vykonaný, resp. dôkaz zabezpečený podľa Trestného poriadku, alebo bol možný postup podľa iného zákona.

Také rozlíšenie nie je samoučelné. Právny poriadok rôzne postupy štátnych orgánov s rôznou pôsobnosťou rozlišuje v závislosti od situácie, v ktorej má byť represívny úkon tým – ktorým orgánom vykonaný, čo spája s rôznym stupňom garancie dotknutých práv a slobôd (ako už bolo uvedené, najvyššia miera garancie je obsahom trestnoprávnej úpravy, ktorá smeruje k možnému odsúdeniu a potrestaniu páchatel'a trestného činu).

Na vyššie uvedenom nič nemení okolnosť, že v konečnom dôsledku môže aj postup podľa iného zákona môže viesť ku trestnému stíhaniu a výsledok takého úkonu môže byť v trestnom konaní použitý ako dôkaz (§ 119 ods. 2 Tr. por., resp. § 89 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006). To však neplatí, ak sa úkon mal na základe vopred poskytnutej informácie o páchaní trestného činu už primárne vykonať v rámci trestného konania, teda orgánmi činnými v trestnom konaní a podľa Trestného poriadku. Rovnako nemožno nelegálny (so zákonom nesúladný), orgánom bez potrebnej pôsobnosti fakticky vykonaný úkon (tu orgány colnej správy) prekryť následným, obsahovo zhodným úkonom kompetentného orgánu, aj keď by bol už vykonaný v súlade so zákonom (ani taký súlad však v preskúmvanej veci nemožno pri obhliadke vykonanej vyšetrovateľom konštatovať, čo je vysvetlené vyššie).

V kontexte preskúmvanej veci je potom potrebné urobiť tieto závery:

Ak je orgánom štátnej správy v colníctve pre konkrétny prípad vopred známe, že pri dovoze tovaru dochádza alebo má dôjsť v súvislosti s porušením colných, daňových alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov k spáchaniu trestného činu, nemôžu byť na účel dokazovania v trestnom konaní nahradené úkony upravené Trestným poriadkom úkonmi colného dohľadu vykonávanými podľa zákona č. 652/2004 Z.z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (pred 1. januárom 2005 podľa zákona č. 240/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov). Trestný poriadok má na uvedený účel povahu „lex specialis“.

Ak ide o priestory neslúžiace na bývanie (iné priestory) a pozemky, ktoré nie sú verejne prístupné (§ 99 ods. 2 Tr. por., resp. § 82 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006), je v prípravnom konaní potrebný príkaz alebo predbežný súhlas prokurátora nielen na prehliadku iných priestorov a pozemkov (§ 101 ods. 1 Tr. por., resp. § 83a ods. 1 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006), ale aj na obhliadku a ďalšie úkony, uvedené v § 107 Tr. por. (§ 85b Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006). Rovnako musí byť vo všetkých takých prípadoch dodržaný postup podľa § 104 až 106 Tr. por. (§ 84 až § 85a Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006).

Nie je teda v súlade so zákonom použitie dôkazných informácií získaných úkonmi orgánov colnej správy, rovnako úkonmi orgánov činných v trestnom konaní (vyšetrovateľa), vychádzajúcich z postupu colných orgánov a nadväzujúcich naň, ktoré boli vykonané 19. januára 2004 v objekte Poľnohospodárskeho družstva D. O.. To sa týka aj dôkazov, ktoré obsahovo z týchto úkonov vychádzajú, resp. sú zamerané na ich priebeh a výsledok (z neprávania nemôže vzniknúť právo, resp. štátny orgán nemôže ochraňovať právo protiprávnym postupom).

Ide o úradný záznam na č.l. 152, zápisnicu o obhliadke miesta činu (č.l. 94-104), ako aj listinné dôkazy, uvedené vyššie (č.l. 10 – 12, 153 – 157). Ide tiež o výpovede svedkov M. K., nar. X., M. K., A. L., M. K. (vo vzťahu k udalostiam, ktoré sa odohrali 19. januára 2004), M. K., nar. X. a Z. P. (vo vzťahu k udalostiam, ktoré sa odohrali 19. januára 2004 v obci O.).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Tento dôvod (resp. jemu zodpovedajúce chyby rozhodnutia a predchádzajúceho mu konania - § 374 ods. 1 Tr. por., ktorými je dovolací súd viazaný v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por.), nie je splnený. To platí vo vzťahu k tej podobe zisteného skutku, ktorá je výsledkom napadnutého rozhodnutia, nič to však nemení na dôvodoch jeho zrušenia, ktoré sú uvedené vyššie.

Totožnosť skutku uvedeného v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe, ako i v rozsudku okresného súdu je zachovaný. Pre totožnosť skutku postačuje zachovanie jeho podstaty, ktorou je totožnosť konania, alebo totožnosť následku, a to aspoň v podstatnej časti. Skutok je teda možné v priebehu konania, v konečnom dôsledku v odsudzujúcom rozsudku, v pomerne veľkej miere upraviť.

Medzi uznesením o vznesení obvinenia, obžalobou a rozsudkom je zachovaná totožnosť minimálne z hľadiska popisu konania obžalovaných v jeho podstate (uvedenej v uznesení o vznesení obvinenia). V rozsudku okresného súdu je potom podrobnejšie špecifikovaný aj následok, administratívnoprávne zodpovedajúci hodnote colného dlhu.

Z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je však preskúmateľné len právne posúdenie súdom zisteného skutku, teda zisteného v napadnutom rozhodnutí, resp. v rozhodnutí okresného súdu, ktoré bolo napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu vo výroku o vine odobrené. V dovolaní sa však napáda len uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré podľa dovolateľa nemá zodpovedať použiteľnej právnej kvalifikácii.

Nad rámec naposledy uvedeného považuje dovolací súd za potrebné uviesť k námietkam smerujúcim k uzneseniu o vznesení obvinenia (teda, že skutok nezahŕňa subjektívnu ani objektívnu stránku trestného činu), nasledovnú okolnosť, aktuálnu aj pre iné rozhodnutia v trestnom konaní, súčasťou ktorých je popis skutku:

Skutková veta odsudzujúceho rozsudku, obžaloby a uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia zachytáva fakticky nastalú podstatu konania páchatel'a, ktorá z hľadiska priebehu skutkového deja zodpovedá ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (príslušnej skutkovej podstate). Nie je však jej účelom popisovať zákonom použitou terminológiou kvalifikačne relevantné právne znaky konania páchatel'a a jeho následku, ktoré takto popisuje právna veta, ktorá je tiež súčasťou výroku o vine odsudzujúceho

rozsudku. To platí napriek tomu, že sa niekedy formulácie skutkovej vety s terminológiou právnej vety prekrývajú, aby skutková veta dosiahla nespochybniteľný súlad s použitou právnou kvalifikáciou.

Pokiaľ ide o formu zavinenia (§§ 15 a 16 Tr. zák.), nemusí byť priamo uvedená ani v právnej vete. Tu je potrebné vychádzať z ustanovenia § 17 Tr. zák. (vo vzťahu k základnej skutkovej podstate) a z § 18 Tr. zák. (vo vzťahu k okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby). Ak teda základná skutková podstata neobsahuje formuláciu „úmyselne“, „v úmysle“, „z nedbanlivosti“, alebo „čo aj z nedbanlivosti“, forma zavinenia je právne (z hľadiska definícií uvedených v §§ 15 a 16 Tr. zák.) popísaná len v odôvodnení rozsudku. Vo vzťahu k okolnostiam, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby, je taký postup, vychádzajúci z citácie kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu v právnej vete, takmer bezvýnimočný, keďže forma zavinenia zväčša nie je vo vyššom odseku ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona popísaná.

Skutková veta výroku o vine odsudzujúceho rozsudku musí svojim znením právnej vete tohto výroku zodpovedať. Z hľadiska subjektívnej stránky to však neznamená, že musia byť použité pojmy obsiahnuté v ustanoveniach Trestného zákona o zavinení (§§ 15 a 16 Tr. zák.). Popis skutku nesmie z tohto hľadiska použitú právnú kvalifikáciu spochybňovať.

Je ešte potrebné dodať, že v prípade zachovania totožnosti skutku, ako je popísaná vyššie, nie je prekážkou uznania viny páchatel'a (obžalovaného), ak uznesenie o vznesení obvinenia alebo obžaloba neobsahuje popis konania páchatel'a a jeho následku v tej podobe, ktorú určí v odsudzujúcom rozsudku súd. Je potrebné, aby vo výroku týchto rozsudku predchádzajúcich rozhodnutí policajta a prokurátora bola zachovaná podstata skutku, o ktorom súd rozhodol (ako je táto podstata popísaná vyššie).

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda nie je splnený. Jeho nesplnenie sa však vo výroku tohto rozsudku neodrazilo, nakoľko dovolaniu bolo vyhovené z dôvodu uplatneného podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

V dôsledku skôr uvedených chýb konania, zodpovedajúcich splneniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. (rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané v súlade so zákonom), a na podklade ustanovení uvedených vo výroku tohto rozsudku, vyslovil najvyšší súd porušenie zákona v neprospech dovolateľ'a. Zároveň zrušil napadnuté rozhodnutie, ako aj naň obsahovo nadväzujúce

rozhodnutia a uložil krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Bude povinnosťou krajského súdu opätovne prerokovať v odvolacom konaní odvolanie R. V. proti rozsudku okresného súdu z 8. februára 2012, pri čom bude krajský súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 391 ods. 1 Tr. por.). Pri posudzovaní viny teda nebude môcť prihliadnuť na dôkazy, uvedené v predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto rozsudku.

Vo vzťahu k L. T. zostáva rozsudok krajského súdu právoplatný a vykonateľný. Je však potrebné upozorniť na ustanovenie § 261 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006, podľa ktorého sa bude v konaní postupovať v zmysle § 564 ods. 3 súčasne účinného Trestného poriadku.

Aj keď zásada „beneficium cohaesionis“ nie je súčasťou úpravy rozhodovania v dovolacom konaní, obsiahnutej v druhom diely ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku, uplatní sa v zmysle § 324 Tr. por. (§ 261 Tr. por. v znení účinnom pred 1. januárom 2006) v konaní odvolacieho súdu, ktorému bola vec vrátená na opätovné prerokovanie a rozhodnutie podľa § 386 a § 388 ods. 1 Tr. por. Ak teda odvolací súd pri opätovnom prerokovaní veci koná len v jej časti týkajúcej sa niektorého z pôvodných spoluobvinených (spoluobžalovaných), a dôvod, na základe ktorého je potrebné v intenciách rozsudku dovolacieho súdu rozhodnúť v jeho prospech, je na prospech aj ďalšiemu spoluobžalovanému, odvolací súd rozhodne vždy aj v jeho prospech. Rovnako rozhodne v prospech zúčastnenej osoby.

Je potrebné upozorniť krajský súd, že pri pôvodnom rozhodovaní zrušil (z pohľadu dôvodov jeho rozhodnutia nadbytočne) výrok o treste u oboch obžalovaných, a o treste rozhodol sám. Nezrušil však výrok o náhrade škody, aj keď toto zrušenie uviedol v dôvodoch svojho rozsudku a v tomto bode sa stotožnil s podanými odvolaniami. Výrok o náhrade škody nie je súčasťou výroku o treste, ide o samostatný výrok.

Dovolací súd rozhodol na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382a Tr. por., pričom svoj rozsudok verejne vyhlásil v zmysle Čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

P o u č e n i e : Protí tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 26. júna 2012

**JUDr. Peter K r a j č o v i č, v. r.
predseda senátu**

Vypracoval: JUDr. Libor Duľa

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková